

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ — КЛЮЧОВА ІДЕЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Барна Л.С., Барна М.М.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: barna@chem-bio.com.ua

Одним із найцінніших результатів системи освіти в особистісному вимірі є здорова дитина, мотивована на успішне навчання, дослідницьке ставлення до життя, здатна навчатися, користуючись різноманітними джерелами, критично оцінювати інформацію, відповідально ставитися до себе та інших людей [3, с. 10]. Збереження здоров'я учнів є одним із важливих завдань, яке потребує вирішення в процесі реформування сучасної української школи. У школі майбутнього має бути не лише новий зміст освіти, сучасні технології навчання, а й комфортне для дітей здоров'язберігаюче освітнє середовище.

Проте лише комфортні для здоров'я дітей умови навчання, валеологічно доцільні способи організації навчально-виховного процесу не здатні вирішити проблему здоров'язбереження. Не менш важливе значення має проблема формування в підростаючого покоління здоров'язберезувальної компетентності, під якою розуміється сукупність знань, умінь, навичок, які потрібні для успішного вирішення завдань збереження фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я — свого та оточуючих [2]. Вона передбачає наявність у людини комплексу сформованих життєвих навичок, до яких належать:

1. Навички, що сприяють фізичному здоров'ю (раціональне харчування, загартування, рухова активність, особиста гігієна, режим праці і відпочинку).

2. Навички, що сприяють соціальному здоров'ю (ефективне спілкування, співчуття та співпереживання, розв'язання конфліктів, колективної діяльності, поведінки в умовах загрози насилля, дискримінації).

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

3. Навички, що сприяють духовному та психічному здоров'ю (самоусвідомлення та самооцінка, аналіз проблем та прийняття виважених рішень, визначення життєвих пріоритетів та цілей, навички самоконтролю, формування вольових якостей та мотивація успіху).

Т. Бойченко виокремила такі основні риси здоров'язберігаючої компетентності: поліфункціональність, надпредметність та міждисциплінарність, багатовимірність, забезпечення широкої сфери розвитку особистості [1, с. 6].

Для формування здоров'язберігаючої компетентності школярів необхідно забезпечити належну підготовку педагогічних кадрів. У вирішенні цього завдання важливу роль відіграє курс «Загальна та педагогічна валеологія», який вивчають майбутні вчителі біології в рамках бакалаврської підготовки. Курс «Загальна та педагогічна валеологія» включає три змістові модулі: ЗМ 1 «Загальна валеологія», ЗМ 2 «Педагогічна валеологія», ЗМ 3 «Здоров'язберігаючі педагогічні технології». В рамках першого змістового студенти знайомляться із сутністю понять здоров'я та здоровий спосіб життя, їх складовими та критеріями, з сучасними технологіями збереження та зміцнення здоров'я. Модуль «Педагогічна валеологія» озброює студентів знаннями про вплив навчально-виховного процесу на фізичне, психічне та соціальне здоров'я школярів. Результатом цього впливу є так звані «шкільні» хвороби, зокрема, порушення постави, зору, анемія, нервово-психічні порушення. Крім з'ясування причин, які викликають ці захворювання учнів, майбутні вчителі знайомляться із способами їх попередження та умовами формування здоров'язберігаючого освітнього простору. Студенти на заняттях не лише теоретично вивчають валеологічні вимоги до уроку, а й навчаються реалізовувати їх на конкретних уроках, які розробляють і проводять самі.

У процесі вивчення змістового модуля, присвячений вивченню здоров'язберігаючих педагогічних технологій майбутні учителі мають можливість не лише теоретично засвоїти різноманітні сучасні освітні технології, спрямовані на збереження здоров'я школярів, а й розробити власний проект «Школи здоров'я» з використанням цих технологій, усіх здобутих в

Підготовка майбутніх учителів до реалізації інтегрованого підходу в освітній галузі

процесі вивчення курсу знань та сформованих пізнавальних вмінь.

Багаторічний досвід викладання курсу «Загальна та педагогічна валеологія» дає нам підстави зробити висновок про те, що ефективність формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх вчителів біології залежить не лише від їх належної теоретичної підготовки, а й від здатності використовувати засвоєні знання, вміння та навички на практиці — під час рольових ігор на лабораторно-практичних заняттях, проведення «Днів здоров'я», конкурсу стінгазет та плакатів, розробці та захисту проектів валеологічного змісту. Така діяльність не лише робить знання студентів дієвими, а й сприяє формуванню цінних особистісних якостей майбутніх педагогів, таких як ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Література

1. *Бойченко Т. Є.* Здоров'язберігаюча компетентність як ключова в освіті України / Т. Є. Бойченко // *Основи здоров'я і фізична культура*. – 2008. – № 11–12. – С. 6–7.
2. *Калька Н.* Здоров'язберігаючі компетенції педагога в умовах сучасного освітнього простору / Н. Калька, С. Макаренко // *Освіта регіону*. – 2013. – № 4. – С. 280–288.
3. *Нова українська школа: порадник для вчителя* / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видав. дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ В МЕТОДИЧНІЙ СИСТЕМІ НАВЧАННЯ СИНТАКСИСУ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Дружененко Р.С

Київський університет імені Бориса Грінченка

E-mail: raisadruzhenenko@gmail.com

Одним із пріоритетних ознак реформування вищої освіти є її інтегративний характер, що зумовлений потребами координації і систематизації знань студента із фахових дисциплін, формування навичок їх практичного використання, здобуття